

ks. Andrzej Dudek

UNIwersytet Papiński Jana Pawła II w Krakowie

Liturgia uprzywilejowanym miejscem celebrowania słowa Bożego

**52. Sympozjum Wykładowców Liturgiki
na Wydziałach Teologicznych
i w Wyższych Seminariach Duchownych
(Tarnów, 13–15 września 2016 roku)**

W połowie września 2016 roku do Tarnowa zjechali się liturgiści i wykładowcy liturgiki na polskich wydziałach teologicznych oraz w seminariach duchownych, aby uczestniczyć w konferencji naukowej, która zachowuje swoją tradycyjną nazwę jako 52. Sympozjum Wykładowców Liturgiki. Przez trzy dni (13–15 września) ponad 70 osób zastanawiało się nad wzajemnymi relacjami liturgii i słowa Bożego. Swoje gościnne progi dla zacnych gości otworzyło Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie. Współorganizatorem i odpowiedzialnym za logistykę spotkania był ks. dr Andrzej Dudek, asystent na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie. Strona naukowa, czyli dobór tematów i prelegentów należał do przewodniczącego polskich liturgistów dr. hab. Waldemara Pałęckiego MSF, prof. KUL. Wszystkie zaprezentowane tematy zostały spięte jedną klamrą tematyczną, którą był temat: *Liturgia uprzywilejowanym miejscem celebrowania słowa Bożego*.

Pierwszego dnia po południu, po powitaniu obecnych przez rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie ks. dr. hab. Andrzeja Michalika, ks. Waldemar Pałęcki otworzył sesję naukową. Pierwsze dwie prelekcje miały charakter interdyscyplinarny, bowiem ks. prof. dr hab. Antoni Żurek, wybitny patrolog z Tarnowa, zgodnie z tematem prezentacji *Liturgia słowa w świadectwie ojców Kościoła*, ukazał, w jaki sposób czytano Pismo Święte w pierwszych wiekach. Jako drugi wystąpił lubelski biblista ks. prof. dr hab. Stefan Szymik MSF, prezentując w swoim wykładzie *Współczesne modele egzegezy biblijnej w praktyce liturgicznej*. Metody i podejścia stosowane w egzegezie biblijnej powinny być również brane pod uwagę w pracach liturgistów, bowiem wiele z tekstów liturgicznych bazuje na księgach biblijnych, i żeby

dokonać ich autentycznej interpretacji, konieczna jest prawidłowa metodologia. W kolejnym referacie ks. prof. KUL dr hab. Bogusław Migut przedstawił teologiczną koncepcję słowa Bożego. W nawiązaniu do dokumentów Soboru Watykańskiego II i późniejszych ksiąg liturgicznych starał się ukazać zbawczy i sakramentalny charakter słowa Bożego. Bardzo dobrze treść tego wystąpienia oddaje zaproponowany tytuł *Słowo Boże jako „sacramentum audibile”*.

Drugiego dnia przed południem zaplanowano jedynie dwa referaty. W jednym z nich ks. prof. UO dr hab. Erwin Mateja przypomniał, być może zapomniany dzisiaj, charakter mszalnej liturgii słowa. Nie jest ona tylko czytaniem lub słuchaniem, ale jest to czas Bożego oddziaływania, bowiem można i trzeba nieustannie dostrzegać *Chrystologiczny i pneumatyczny wymiar liturgii słowa we Mszy św.* Następnie ks. dr Tomasz Bać z Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, dokonując analizy wprowadzeń teologiczno-pastoralnych do ksiąg Obrzędów dla celebracji poszczególnych sakramentów i sakramentaliów w obecnej odnowionej liturgii, starał się ukazać *Sprawczy charakter słowa Bożego w celebracji sakramentów i sakramentaliów*. Z pewnością czas po przerwie przeznaczony na komunikaty ks. prof. dr. hab. Jacka Nowaka SAC z UKSW w Warszawie i sekretarza Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów KEP był niezwykle owocnym. Poruszona tematyka rorat i form kultu maryjnego w Polsce okazała się iskrą, która pokazała różne stanowiska środowiska liturgistów polskich wobec tradycji pobożności ludowej zachowanej w polskich nabożeństwach oraz wytycznych liturgicznych po soborze watykańskim II.

W trzecim dniu został wygłoszony jeden referat i cztery krótsze komunikaty. Ksiądz dr A. Dudek zmierzył się z aktualnym zagadnieniem nowej ewangelizacji, która dąży do odbudowania poczucia wspólnoty pomiędzy wierzącymi i do odkrycia znaczenia wspólnej modlitwy oraz wspólnego słuchania słowa Bożego. Temat ten został przedstawiony jako *Eklezjotwórcza moc słowa Bożego a nowa ewangelizacja*. Następnie ks. dr Piotr Walendzik z Wydziału Teologicznego w Warszawie przypomniał zasady doboru czytań, porównując obecną liturgię słowa z liturgią odnowioną w połowie XX wieku przez Komisję Piusa XII. Jego wystąpienie zostało zatytułowane: *Stół słowa według „Ordo Lectionum Missae” z 1981 r. a „Missale Romanum” z 1962 – zasady doboru czytań*. Z kolei ks. dr Jan Hadalski TChr z Poznania omówił kwestię modlitwy wiernych w trakcie mszy. Jego prezentacja *Walor modlitwy powszechnej w posoborowej liturgii Mszy św.* została oparta nie tylko na posoborowych wskazaniach Kongregacji Kultu Bożego, ale również

na praktycznych rozwiązaniach stosowanych w materiałach liturgicznych przygotowywanych przez wydawnictwo Hlondianum, jako że jest redaktorem odpowiedzialnym za ich przygotowanie. Przy tej okazji rozwinęła się dosyć ciekawa dyskusja nie tylko nad jakością modlitw powszechnych, ale też nad praktycznym sposobem jej wykonywania, bowiem pierwotne założenia posoborowe oparte na praktyce liturgii trydenckiej nie odzwierciedlają odkrywanego dzisiaj znaczenia teologicznego tej części liturgii słowa. W kolejnym wystąpieniu ks. dr Karol Litawa z Łodzi zaprezentował krótko *Liturgię słowa w pozarymskich rytach zachodnich*, pokazując różnice i podobieństwa z naszym rytym. Wreszcie na koniec ks. dr Mateusz Potoczny z Opola, który zajmuje się liturgiami wschodnimi, starał się przybliżyć wszystkim rzeczywistość bardzo odległą i egzotyczną nie tylko dla naszej kultury, ale też wiedzy liturgicznej, jaką jest *Słowo Boże w liturgiach Kościołów syryjskich*.

Spotkanie liturgistów nie ograniczyło się jedynie do słuchania referatów i komunikatów o charakterze naukowym. Wspólnie gromadzili się na modlitwę mszą świętą i liturgią godzin. We wtorek wieczorem wszyscy uczestniczyli we mszy świętej, której w katedrze tarnowskiej przewodniczył bp Andrzej Jeż, pasterz diecezji tarnowskiej. Celebracja ta wpisała się w tzw. Tydzień Maryjny, który przygotowywał wiernych do uroczystego obchodu ku czci Matki Bożej Bolesnej, która w figurze Piety szczególnie jest czczona w tym kościele. Stąd po mszy świętej obył się procesja wokół katedry z łaskami słynącą figurą Matki Bożej i śpiewem litanii loretańskiej. Natomiast w środę po obiedzie został zorganizowany wspólny wyjazd do Kopalni Soli w Bochni. W ten sposób chciano pokazać nie tylko kopalnię, jako jedną z atrakcji turystycznych naszej diecezji, ale i podziemnej kaplicy św. Kingi, która tam się znajduje, a w której to po Świątowych Dniach Młodzieży w Krakowie postanowiono częściej odprawiać nabożeństwa dla wiernych. Korzystając z okazji bycia w tym wyjątkowym mieście niemal na obrzeżach diecezji liturgiści koncelebrowali mszę świętą w jednym z ważniejszych kościołów diecezji tarnowskiej, który ze względu na kult Matki Bożej Różańcowej jest nie tylko sanktuarium, ale też bazyliką mniejszą i siedzibą jednej z kapituł kanonickich.

Cieszymy się, że liturgiści mogli doświadczyć naszej małopolskiej gościnności, a przebieg i organizacja konferencji naukowej sprzyjała budowaniu relacji nie tylko naukowych, ale i koleżeńskich oraz wymienianiu się wzajemnymi doświadczeniami wśród badaczy zagadnień liturgicznych. Była to też okazja do szukania praktycznych rozwiązań mających na celu pomóc wiernym w jak najowocniejszym przeżywaniu celebracji liturgicznych.